

همسفر

هوشنگ پزشکیانیا

۱۳۵۱ ————— ۱۳۹۶

www.ketab.ir

شابک: ۶-۲۴۰-۱۵۲-۶۰۰-۹۷۸ شماره کتابشناسی ملی: ۴۶۰۰۴۳۴ عنوان و نام پدیدآور: همسفر باد، هوشنگ پزشک نیا / زیر نظر و گردآورنده محمودرضا بهمن پور؛ رویدادنگاری توکا ملکی؛ مقالات روین پاکباز، سیامک دل زنده، سهراب دریابندری، مشخصات نشر: تهران: چاپ و نشر نظر، ۱۳۹۶. مشخصات ظاهری: ۳۴۶ ص. مصور (رنگی): ۲۴ × ۳۱ س.م. موضوع: پزشک نیا، هوشنگ، ۱۲۹۶ - ۱۳۵۱. -- سرگذشتنامه موضوع: نقاشان ایرانی -- قرن ۱۴ -- سرگذشتنامه موضوع: Painters -- Iran -- 20th century -- Biography -- رده بندی دیویی: ۷۵۹/۹۵۵ رده بندی کنگره: ۹۱۳۹۶ ب۴ پ ۹۸۹ ND سرشناسه: بهمن پور، محمودرضا، ۱۳۴۳ - گردآورنده شناسه افزوده: ملکی، توکا، ۱۳۵۲ - شناسه افزوده: پاکباز، روین، ۱۳۱۸ - شناسه افزوده: دل زنده، سیامک، ۱۳۵۲ - شناسه افزوده: دریابندری، سهراب، ۱۳۵۲ - وضعیت فهرست نویسی: فیبا

© موسسه فرهنگی ناظرپبلیکیشن

خیابان ایران شهر جنوبی، کوچه شریف، شماره ۲

تلفن: ۸۸۸۴۴۱۷۸-۸۸۸۴۴۲۹۴-۸۸۸۲۸۹۰۳

www.nazarpub.com

info@nazarpub.com

همسفر باد، هوشنگ پزشک نیا

(گ) زیده آت (ار)

زیر نظر: محمودرضا بهمن پور // رویداد نگاری: توکا ملکی // مقالات: روین پاکباز، سیامک دل زنده، سهراب دریابندری، هادی هزاوه ای // گرافیک و صفحه آرایی: لیلا میر، م. غنایتی. عکاسی از مجموعه های نیلوفر پزشک نیا، مینو پزشک نیا، شهرزاد پزشک نیا، سنبل بنیان و رویا بنیان: حبیب ه. عکاسی مجموعه خانواده زهرایی: ماهر زهرایی // عکاسی مجموعه نجف دریابندری: سهراب دریابندری. عکاسی از مجموعه های لیلی گلستان و مهین پزشک نیا: حمید اسکندری. عکاسی مجموعه سهراب بوذرجمهری: فریاد شفیعی. مترجم: آلمان بهمن پور // ویراستار انگلیسی: حلیا قائم زوی پور. بخش اصلی آثار ارائه شده در کتاب از مجموعه: نیلوفر پزشک نیا. سایر آثار صفحات: مهین پزشک نیا، مینو پزشک نیا، شهرزاد پزشک نیا، سوسن پزشک نیا، شیرین بهنام، سنبل بنیان، رویا بنیان، سهراب بوذرجمهری، خانواده محمد زهرایی، نجف دریابندری، لیلی گلستان، هومن سرشار، هومن صدر، مجتمع فرهنگی هنری دی دی (علی توسلی)، موسسه فرهنگی هنری ماه مهر، موزه هنرهای معاصر کرمان، موزه هنرهای معاصر تهران.

امور پیش از چاپ و اصلاح تصاویر: سعید کاوندی // مدیر تولید: مهدی ابراهیم // صحافی: جامی.

شابک: ۶-۲۴۰-۱۵۲-۶۰۰-۹۷۸ // توزیع بین المللی: idea books.

هرگونه بهره برداری و استفاده از تصاویر کتاب صرفاً با دریافت مجوز کتبی از ناشر و یا صاحبان اثر میسر می باشد. تشکر ویژه: ثریا متین دفتری، هابده دفتری، بابک بهرامی، آریا اقبال، موسسه فرهنگی هنری ماه مهر، ماکان زهرایی، روزبه زهرایی، ماهر زهرایی، هومن سرشار، آبان ملک محمدی، شروین شهامی پور، غزاله یعقوبی.

محمود رضا بهمن پور

فاصله‌ی سپری شده از زمان درگذشت هوشنگ پزشک‌نیا تا امروز چندان طولانی نیست، با وجود این دربارهی او نمی‌توان به قطعیت سخن گفت. شناخت پزشک‌نیا، آن‌گاه که متکی بر خاطره‌گویی افراد متعددی است دشوارتر نیز می‌شود: یافتن خطوطی روشن از تصویر هنرمند با سؤالاتی مواجه است و سؤالاتی قابل توجه بی‌پاسخ می‌مانند. علی‌رغم گستردگی نگاه‌ها و تحلیل‌های متعدد که در مقالات گروه نویسندگان کتاب همسفر باد به چشم می‌آید، همچنان دربارهی جنبه‌های روحی این هنرمند نمی‌توان به نتیجه‌ی روشنی رسید. مجموعه‌ی آثار پزشک‌نیا، نشان از عشق مستمر او به نقاشی در سبک‌های تعریف شده دارد و به زعم نگارنده، برخلاف ادعای برخی از دوستان پزشک‌نیا، از بررسی آثار او نمی‌توان به نتیجه‌ی مشخصی رسید. تکنیک و محتوا در دوره‌های پارانوییک یا دوقطبی داشته است. حتی، برعکس، یکدستی نسبی آثار او در تکنیک و محتوا در دوره‌های زمانی مختلف حاکی از ثبات روحی اوست. از سوی دیگر، روایت‌هایی از دوستان نزدیک او وجود دارد که نشان می‌دهد حالات روحی پزشک‌نیا، پس از مرگ عجیب برادر کوچکش، از تعادل خارج شده است، گرچه پیش از آن هم حکایت‌هایی در دست است از درگیری‌های مداوم او با صاحب‌صبان و مدیران در شرکت نفت، در دوره‌ی زندگی‌اش در آبادان، که وجهی ناآرام از شخصیت او را ارایه می‌کند. این وجود، خرده‌روایت‌هایی که از همسر سابق و دخترانش، که در قید حیات هستند، می‌شنویم هوشنگ را فردی متعادل، مهربان، دلبسته به خانواده و به‌ویژه به فرزندان توصیف می‌کنند. هم اینان به شرایط سخت اقتصادی، که بر او فشارهای سنگینی را تحمیل کرده بود، اشاره می‌کنند و تأکید دارند که همین فشارها عامل برهم خوردن تعادل رفتاری او بوده است.

پزشک‌نیا نسبت به شرایط اجتماعی حساس بود. توجه وی در تعداد زیادی از نقاشی‌هایش به موضوعات اجتماعی، به ویژه زندگی روستاییان، کارگران و زحمتکشان و طیفی از طبقه‌ی متوسط حکایت‌گر رنجی است که می‌برده است. دست‌نوشته‌هایی از او وجود دارد که دلسوزی مبهوت‌کننده‌ی وی را نسبت به طبقات کارگر و زحمتکش و روستاییان در مناطق محروم ایران نشان می‌دهد. او در آنها به دولت توصیه می‌کند که برای اینان پوشاک حداقلی تدارک ببیند تا چهره‌ی فقر و رنج و ناداری چنین آزاردهنده نباشد.

فرزندان او، به ویژه نیلوفر و سوسن، سپری کردن زندگی سخت آن روزگار را با مهربانی بی‌دریغ او نشانه‌ی سلامت می‌دانند. به دلیل این روایت‌های متفاوت است که نمی‌توان در مورد دگرگونی‌های روحی و روانی هوشنگ پزشک‌نیا رأی قطعی صادر کرد؛ همان‌طور که به درستی نمی‌توان از گرایش مذهبی سال‌های پایانی عمر او تحلیلی قاطعانه به دست داد.

طی مراحل شکل‌گیری کتاب همسفر باد، مرور تعدادی از آثار دیده‌نشده‌ی هوشنگ پزشک‌نیا، که درون‌مایه‌ی